

MERKWAARDIGE VLINDERVORMEN

Het is algemeen bekend dat vlinders in min of meerdere mate variëren wat hun kleur, vorm en tekening betreft. Extreme en opvallende varianten zijn gewoonlijk een zeldzaamheid en het leek me daarom interessant eens enkele van deze vormen af te beelden.

Aglais urticae L.

f. ichnusioides de Selys (Plaat 1, figuur 1)

Een leek zou zeker moeite hebben om in het exemplaar dat afgebeeld is een kleine vos te herkennen. De tweede en de derde zwarte costaalvlek op de voorvleugels zijn samengesmolten tot één grote vlek en de twee discaalvlekken ontbreken. Op de achtervleugels is de roodachtige submarginaalband volledig verdwenen. Het exemplaar werd gevangen door C. Segers op 25 augustus 1975 te Mussy-la-Ville (Luxemburg).

f. farvipuncta Raynor (Plaat 1, figuur 2)

De discaalvlekken zijn bij deze vorm gereduceerd. Het exemplaar is wel een zeer extreem voorbeeld van deze vorm omdat er slechts zeer kleine puntjes overgebleven zijn, zodat men zeker van een overgang naar f. impuncta Lempke kan spreken, waarbij de discaalvlekken volledig verdwenen zijn. Het exemplaar werd gevangen door A. Riemis te Geellarum op 18 augustus 1975.

Mesoacidalia aglaja L.

(Plaat 1, figuur 3a-b). A. Janssen ving dit melanistisch wijfje, ab. witmani Holmgren, dat nog maar pas uitgekomen was, te Filisur, Graubünden, Zwitserland op 8 juli 1974.

Mellicta athalia Rott.

(Plaat 1, figuur 4a-b). Een groot gedeelte van de zwarte tekening is verdwenen zowel op de voor- als op de achtervleugels. Dit exemplaar werd gevangen door J. Dils op 3 juli 1975 te Sassenage, Isère, Frankrijk op 700 m hoogte.

Boloria aquilonaris Stichel

(Plaat 2, figuur 1). Dit sterk verdonkerd ♂ werd door A. Riemis op 13 juli 1975 gevangen te Bihain (Luxemburg).

(Plaat 2, figuur 2). De zwarte vlekken in de wortelhelft van de voorvleugels zijn gedeeltelijk samengevloeid. Het exemplaar werd door A. Riemis op 17 augustus 1974 te Turnhout gevangen.

Melitaea didyma Esper

(Plaat 2, figuur 3). De grondkleur is wit i.p.v. oranje, zowel op de voor- als op de achtervleugels. Dit exemplaar werd door J. Dils op 3 juli 1975 gevangen te Sassenage, Isère, Frankrijk.

Lysandra bellargus Rott.

(Plaat 2, figuur 4). De normale bruine grondkleur van het σ van deze soort is bij f. ceronus Esper geheel vervangen door blauw. J. Dils ving dit exemplaar op 10 juni 1971 te Serifa, Gerona, Spanje.

Coscinia striata L.

(Plaat 2, figuur 5). Bij f. melanoptera Brahm zijn de achtervleugels, die normaal oranje gekleurd zijn en voorzien van een donkere rand, volledig zwart. Het exemplaar werd door J. Dils op 23 juli 1972 te Thyrs, Vaucluse, Frankrijk gevangen op 1040 m hoogte.

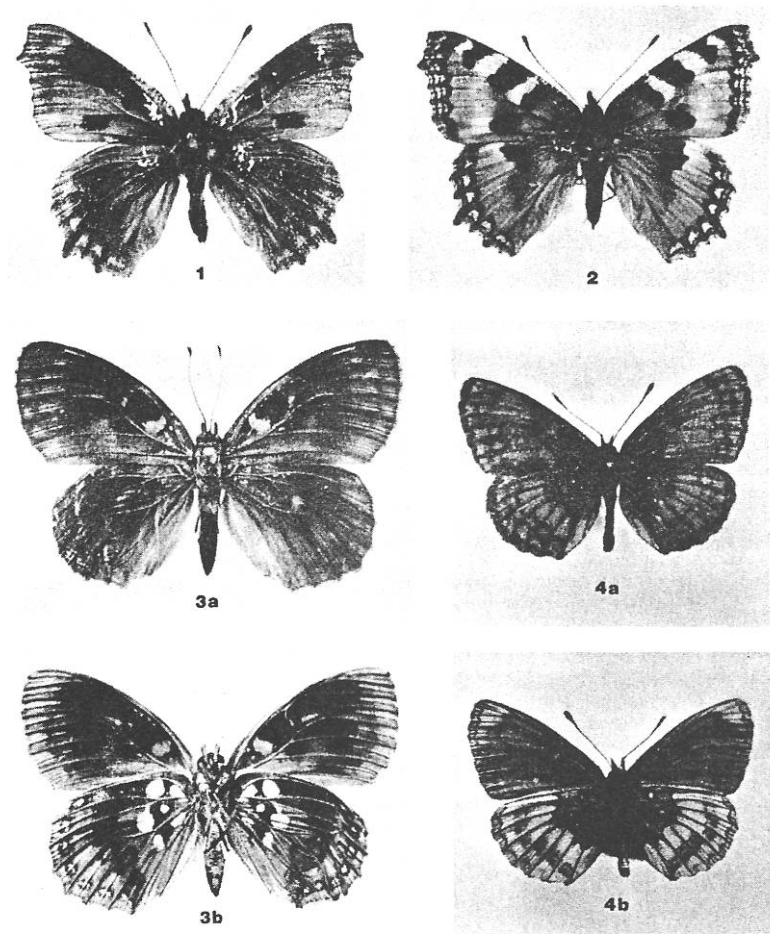

Coscinia striata L., σ

Normaal getekend exemplaar ter vergelijking

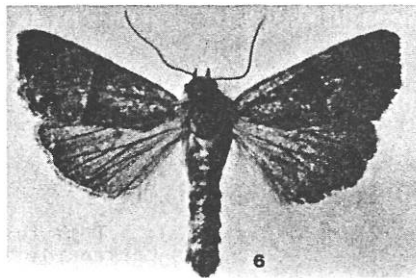
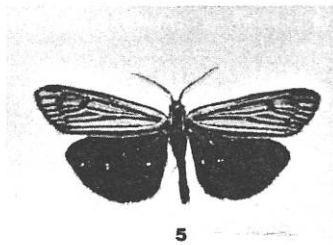
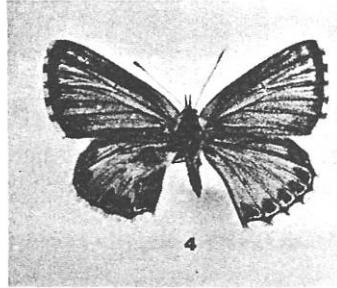
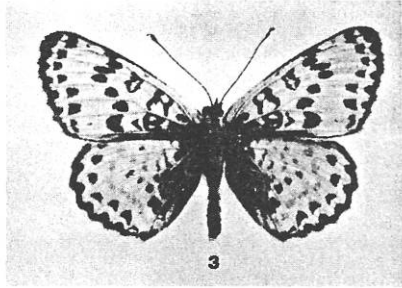
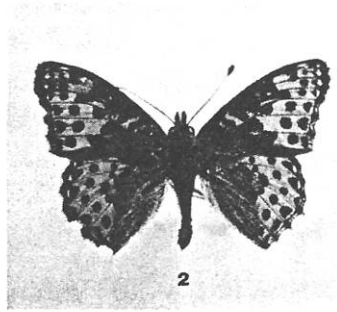
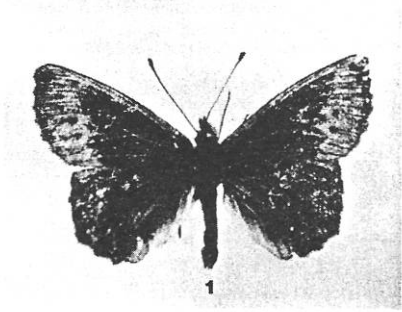
Miana furuncula Schiff.

(Plaat 2, figuur 6). Bij f. vinctuncula Hbn. loopt er een zwart dwarslijntje over het midden van de eenkleurige voorvleugels. Bij dit exemplaar is het lijntje verbreed tot een smal dwarsbandje. Het exemplaar werd door J. Van de Vijver op 8 juli 1975 te Belsele (Oost-Vlaanderen) gevangen.

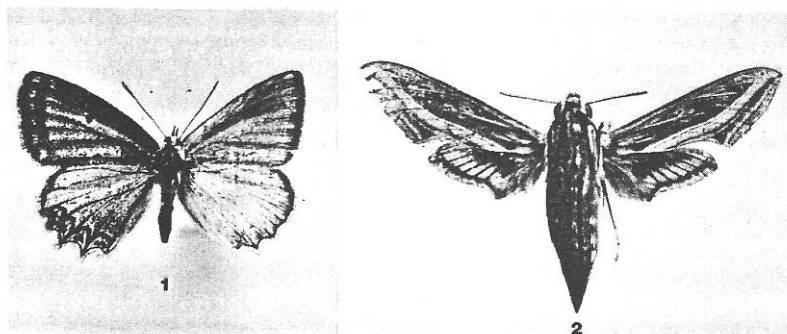
Plaat 1

1. *Aglais urticae* L., f. *ichnusioides* de Selys, ♀.
2. *Aglais urticae* L., f. *farvipuncta* Raynor, ♀.
3. *Mesoacidalia aglaja* L., ab. *witmani* Holmgren, ♀,
a. boven, b. onder.
4. *Mellicta athalia celadussa* Fruhst., ♂, a. boven, b. onder.

Plaat 2

1. *Boloria aquilonaris* Stichel, melanistisch ♂.
2. *Issoria lathonia* L., melanistisch ♂.
3. *Melitaea didyma* Esper, albinistisch ♂.
4. *Lysandra bellargus* Rott., f. *ceronus* Esper, ♀.
5. *Coscinia striata* L., f. *melanoptera* Brahm, ♂.
6. *Miana furuncula* Schiff., f. *vinctuncula* Hbn., ♂.

Plaat 3

1. *Meleageria daphnis* Schiff., gynandromorf.
2. *Hippotion celerio* L., ♂.

***Meleageria daphnis* Schiff.**

(Plaat 3, figuur 1). Zeer waarschijnlijk hebben we hier te doen met een geval van lateraal gynandromorfisme. De linkerkant van de vlinder vertoont alle kenmerken van een vrouwelijk exemplaar, terwijl de rechterkant uitgesproken mannelijk is. Ook op de onderkant van de beide vleugelparen is dit onderscheid merkbaar. Het exemplaar werd door B. Maes op 27 juli 1975 gevangen te Argelliers, Hérault, Frankrijk. Het dier vloog in een weide waar ook talrijke andere, ditmaal normale, exemplaren van deze soort vlogen.

***Hippotion celerio* L.**

(Plaat 3, figuur 2). Deze foto heb ik laten afdrukken, niet omdat het een merkwaardige vorm betreft, maar wel omdat het om een zeer zeldzame immigrant in ons land gaat. Dit exemplaar werd op 1 oktober 1975 te Kruike (Oost-Vlaanderen) gevangen door T. Garrevoet (zie Phegea IV, 1976, p. 10).

W.O. De Prins